

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۱/۲۸

خوشحال آصفي

پاکستان له طالبانو څنگه گټه اخلي؟

كلونه كيږي چې وسله وال طالبان له افغان دولت سره جنګيږي چې په دغه موده كې د سر د زيانونو تر څنګ افغانستان ډير مالي او سياسي زيانونه هم كړي دي. وسله وال طالبان ظاهراً د اسلام په نوم د جهاد دعوه كوي خو ډيری خلك اوس په دې پوه شوي چې د طالبان يوه پردی جنګي پروژه ده چې د پاکستان لخوا رامنځته شوي. دغه ډله د افغانستان د كورنيو جګړو پر مهال په 1994 كال كې د اكتوبر په لسمه نېټه د ډيورنډ كرښې په غاړه د كندهار په سپين بولدك كې د «تحريك اسلامي طلبای كرام» په نوم رامنځته شوه.

هغه مهال افغانستان له سختی كورنی جګړې كړېدلو، په خلكو كې د علميت روحيه بيخي ضعيفه وه، نالوستي مو ډير و، بل لور ته افغانان د كورنيو جګړو او د تنظيمي رهبرانو څخه سخت بيزاره شوي و. نو طالبانو د افغانانو له همدې بې علمي او مجبوريت څخه استفاده وكړه او د كفر او شرك سره د جهاد په شعار سره يې ځان ته ډير پلويان پيدا كړل. افغانانو ځكه ورته هرکلی وكړ چې له كورنيو جنګونو په تنګ شوي و او باور يې درلود چې گویا دوی يې له دغه شره خلاصولی شي. خو خبر نه و چې په داسې ابدي شر به يې اخته كړي چې بيا به ترې خلاصېدل ډير سخت وي.

پاکستان چې په لږ وخت كې د دغې ډلې پرمختګ او د خلكو په منتخ كې ځای پيدا كيدل ولي نو ژر يې پرې كنټرول پيدا كړ او له هغه وروسته دغه ډلې په افغانستان كې د پاکستان د استخباراتو او پوځ په اشاره جنګي فعاليتونه شروع كړل. له طالبانو څخه د پاکستان د ملاتړ په اړه په خپله د پاکستان د كودتايي ولسمشر پروېز مشرف مركې ژوندي ثبوتونه كيدای شي چې په افغانستان كې د كرزي په مشرۍ د انتقالي او بيا وروسته د پراخ بنسټ حكومت پر ضد يې د جوړولو باندي اعتراف كړی دی. مشرف په خپلو څو مركو كې په ښكاره اعتراف كړی چې د ډيورنډ په غاړو كې د طالبانو ډله د دوی د حكومت لخوا رامنځته او ملاتړ يې وشو څو په افغانستان كې د كرزي حكومت چې په لومړيو كې هندوستان ته ډير نيردې و؛ پرې راوېرځوي.

له هغې وروسته د هرې ورځې په تيريدلو طالبان د پاکستان لخوا لا تجهيز او تمويل كيدل، په پاکستان كې ورته مجهزې د توليد مدرسي جوړې شوې، ورته د پاکستان د پوځ لخوا د ترهګرۍ نظامي زده كړې وركړل شوې او د تورخم په گيټ به افغانستان ته را اړول كيدل. طالبان په دغه موده كې د افغان دولت لپاره په ستر سرخوږدي بدل شول چې بلاخره حامد كرزي ورباندي د سولې غږ وكړ. خو دا چې دغه ډله د پاکستان په اشاره جنګېدله او پاکستان د افغانستان له جنګه پراخه گټه پورته كوله نو هم د پاکستان په اشاره يې د سولې خبرې رد كړې او جګړې ته يې دوام وركړ.

د كرزي دوره هم پایته ورسېده او په 2014 كال كې د اشرف غني او عبدالله عبدالله تر منځ د ملي يووالي حكومت رامنځته شو. په دغه دولت كې هم له نظامي لارې د طالبانو د ماتولو لپاره افغان امنيتي ځواكونو كلكه مبارزه وكړه خو دا چې په وروستيو كې د امريكا او پاکستان اړيكي خرابې شوې وې او پاکستان د انزوا په څنډه ولاړ و؛ نو پاکستان هم دغه ډله د امريكا په رقيبو هيوادونو لکه روسيه، ايران او چين باندي خرڅ كړل. پاکستان دغه ډله داسې وکاروله چې هم يې د جنګ په ډګر كې ترې مستقيم او غير مستقيم گټه واخيستله او هم يې اوس له امريكا سره د سولې خبرو ته حاضرولو په نوم پرې پيسې پيدا كړلې.

په ټوله كې ويلاى شو چې پاکستان په دوه طريقو له طالب وسله والي ډلې استفاده وكړله او گټه يې ترې واخيسته

لومړی؛ له افغان حكومتونو سره مستقيماً د جنګ په ډګر كې؛

له هغه وخته چې طالبانو په افغانستان كې پوځي وړانګاري شروع كړې ده؛ پاکستان دافغانستان له جګړې په مستقيم او غير مستقيم ډول په مليارډونو ډالر ترلاسه كړل. يعنې د طالبانو د جګړې او نامنی له امله د افغانستان ټول كانونه پاکستان ته قاچاق شول، تاريخي اثار مو ولوټل شول، په سيندونو مو د بندونو جوړولو فرصتونه له لاسه

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاری ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينګه كړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليكنيزې ښې پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له رايلولو مخكې په خير و لولئ

ورکړل، افغانستان د پاکستانی توکو لپاره بڼه بازار جوړ شو او ... نور. همدا چاره د دې باعث شوه چې پاکستان د افغانستان له جگړې په میلیارډونو ډالر وگټي.

دویم؛ له امریکا او افغان دولت سره د سولې خبرو ته د حاضرولو په نوم:

د پخواني ولسمشر حامد کرزي له دورې راهیسې پاکستان د طالبانو پر سر سوداګرې کړې او تر ننه یې د افغان حکومتونو تر څنګ له امریکا او نړیوالې ټولنې څخه د ترهګرۍ سره د مبارزې او له افغان سولې سره د مرستې په نوم په میلیارډونو ډالر ترلاسه کړي دي. امریکا به کال په کال پاکستان ته د ترهګرۍ سره د مبارزې په نوم میلیونونه ډالر ورکول خو دغه هیواد به برعکس د طالبانو تمویل او تجهیزات پرې کولو. آن تر دې چې د امریکا ولسمشر ډونالډ ټرمپ په زغرده د 2018 کال په لومړۍ ورځ په یو تویټ کې د پاکستان له لویې پرده پورته کړه او ویې ویل چې دغه هیواد له امریکا په میلیونونو ډالر اخلي په مقابل کې یې په مونږ درواغ پلوري.

اوس نن ورځ چې د افغان سولې خبرې تودې شوي نو یو ځل طالبان د پاکستان لپاره په بڼه ډالري سرچینې بدل شوي او له امریکا څخه د پیسو د شکولو لپاره یې استفاده کوي. د راپورونو له مخې همدا څو ورځې وړاندې هم امریکا د دې په خاطر پاکستان ته یو ملیارد ډالر ورکړل چې طالبان یې په وروستیو خبرو کې له زلمي خلیلزاد سره خبرو ته حاضر کړل.

په ټوله کې ویلای شو چې طالبان د پاکستان بې دریشۍ عسکر دي چې له لومړي سره تر ننه یې پاکستان ته په میلیارډونو ډالره گټه او افغانستان ته زیان رسولی دی.